AZ ADAT AZ ÚJ OLAJ

A panelbeszélgetés témafelvetése

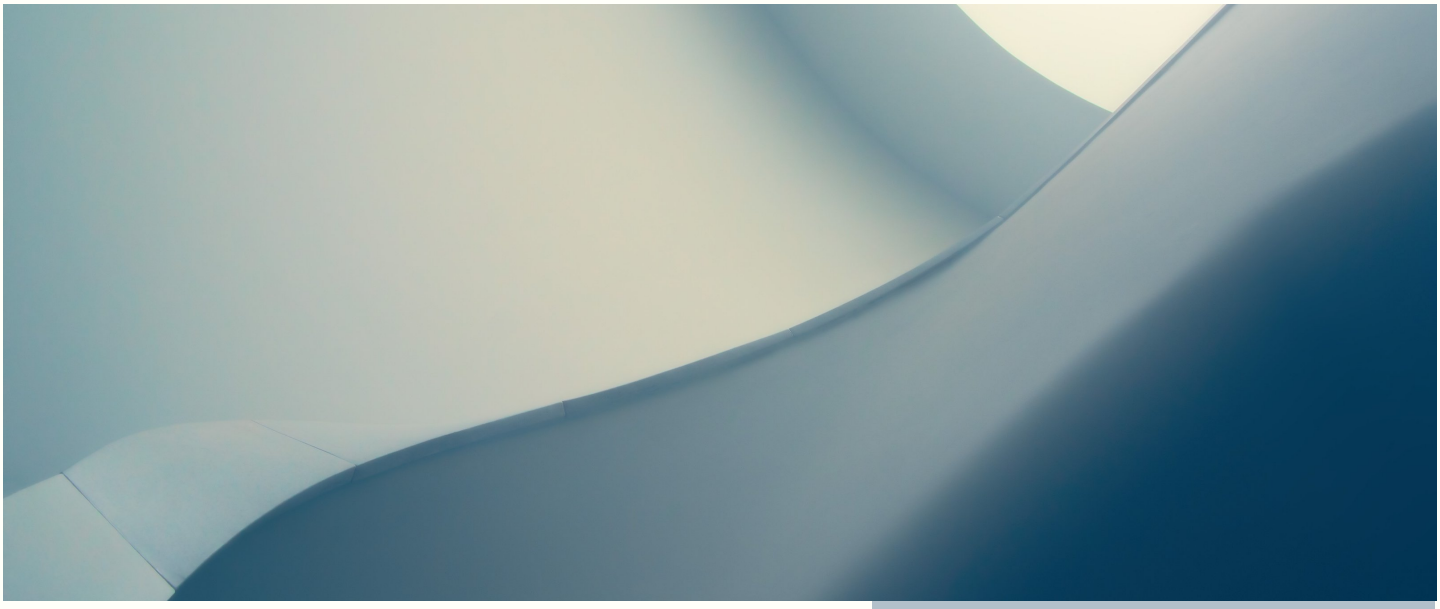

Az „adat az új olaj” mögött meghúzódó koncepció az, hogy akárcsak az olaj, a nyers adatok sem önmagukban értékesek. Az érték akkor jön létre, ha hiánytalanul és nagy precizitással összegyűjtjük, és más releváns adatokkal összekapcsoljuk őket meghatározott infrastruktúrával és időkereteken belül. A negyedik ipari forradalmat éljük, amely az adatok forradalma. Erre reagálva az Európai Unió a 2017-es kutatási ciklusában már nagy hangsúlyt fektetett a kutatási adatokra.

A Horizon 2020 projekt keretében elindult az Open Research Data Pilot program. Ez a program kifejezetten azt a célt szolgálta, hogy a támogatott projektek a kutatási eredmények publikálása mellett a kapcsolódó adatokhoz is hozzáférést biztosítsanak.

Elvárásként fogalmazták meg a pályázókkal szemben, hogy adataikat a FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable – Megtalálható, Hozzáférhető, Együttműködő, Újrafelhasználható) elvek szerint kezeljék. A Pilot elvárása a kutatási adatkezelési terv készítése (Data Management Plan - DMP) is, amelyben a tagoknak nyilatkozni kellett arról, hogy hogyan keletkeznek az adatok, milyen hosszútávú adatkezelési módszertant alkalmaznak a projekt során (jogosultsági szintek meghatározása, tárolás, adat kuráció, metaadat sémák).

A repozitórium a kutatási adatok tárolása mellett a felhasználóknak lehetőséget biztosít az általuk kívánt adatok megosztására, így teljesítve a kutatás finanszírozói és publikációs elvárásokat növelve ezzel munkájuk láthatóságát és hatását.

Infrastrukturális támogatásként az EU felfejlesztette a Zenodo repozitóriumot, amely így alkalmassá vált a pilotban szereplő vállalások teljesítésére.

2021. október 18-án az Innovációs és Technológiai Minisztérium kiadott egy állásfoglalást, amelyben kiemelt szerepet kap a FAIR adatkezelés és a hazai kutatásiadat-kezelési infrastruktúra kiépítésének támogatása.

A Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár, a nyílt tudomány elvárásait figyelembe véve, létrehozott egy a FAIR elven működő adatrepozitóriumi szolgáltatást a Debreceni Egyetem kutatói igényeire szabva.

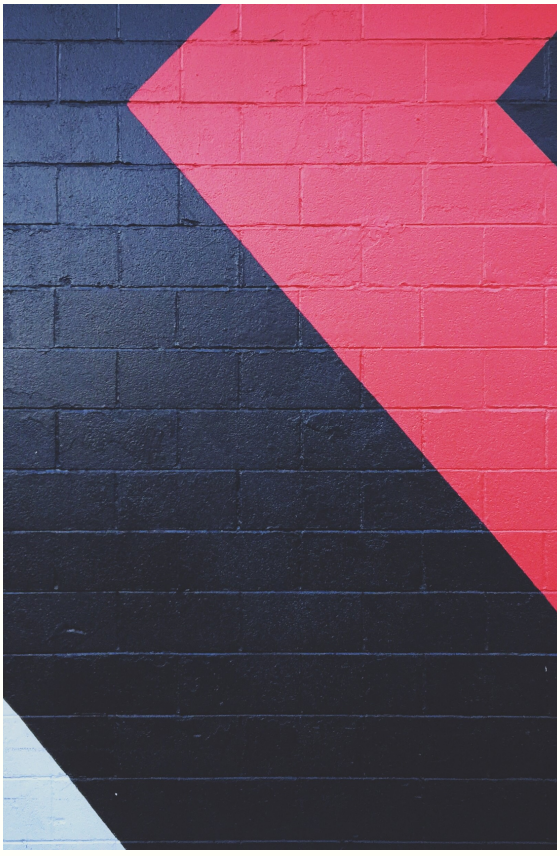

Referenciák:

- Is data the new oil? Competition issues in the digital economy
- Magyarország csatlakozott a nyílt tudomány nemzetközi kezdeményezéshez

DEBRECENI EGYETEM